

Uso de «x», «ll» e «i»

Levan «x»

conxugal
cónxuxe
conxuntura
conxuntural
dexección
disxunción
enxesar
exaculación
exacular
inxección
inxectar
maxestático
pelexa
pexorativo
proxección
proxectar
proxectil
proxecto
proxector
subxacer
subxugar
traxecto
traxectoria
xacente
xacer
xaxuar
xaxún
xema
xenro
xeso
xugo
xugular
xustaposición
xustapoñer

Levan «ll»

agasallo
agulla
alleo
allo
antollar
antollo
aparellador
aparellar
atallar
atallo
bacallau
baralla
barallar
brillante
brillar
brillo
burbulla
callado
callar
cella
cerralleiro
coello
espello
estropallo
falla ('fallo ou
carencia')
gargallada
lentella
mallo ('apeiro')
mexillón
migalla
ollal
olleiras
palla

Levan «i»

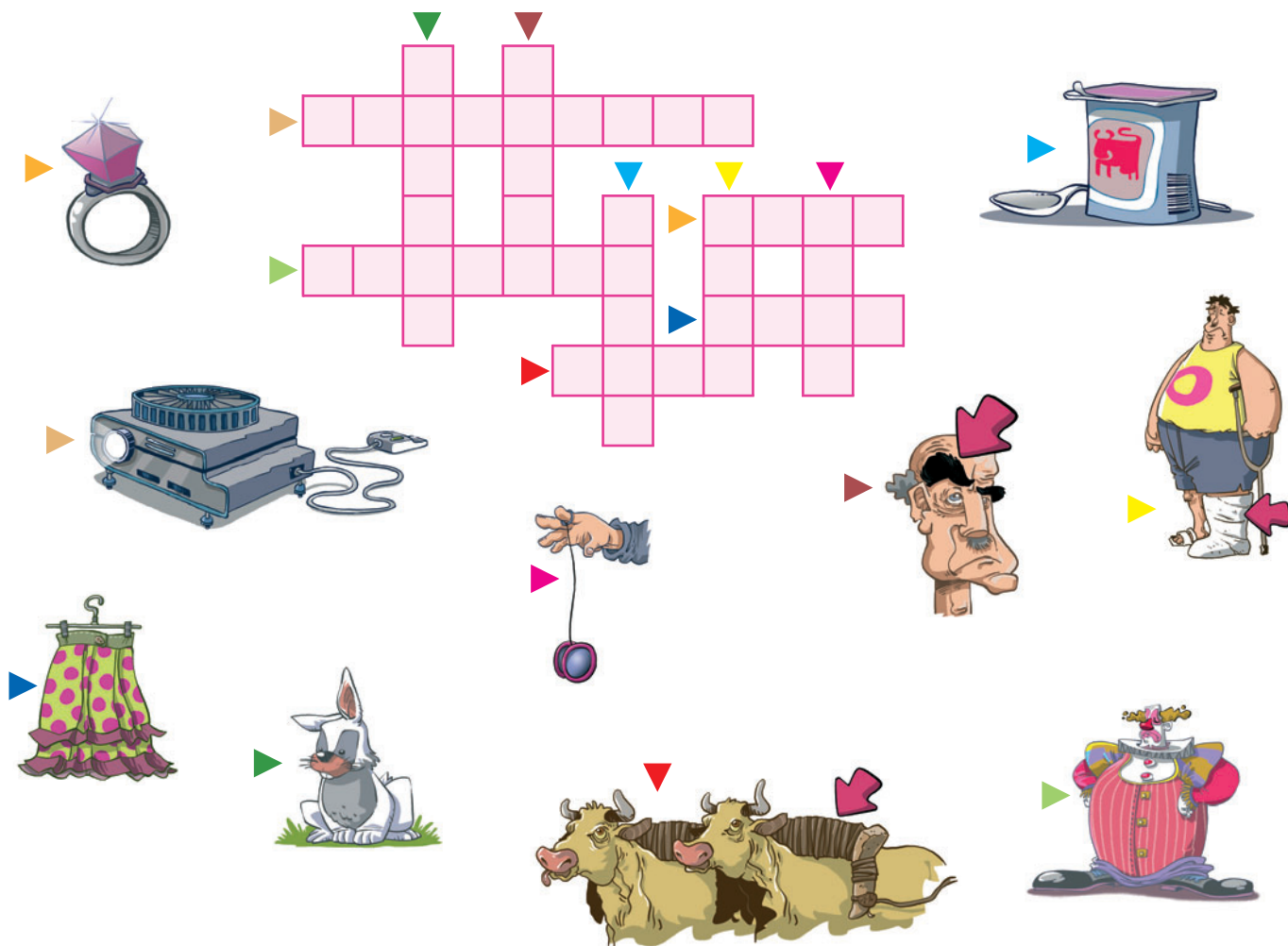
aboiar
abraiar
alboio
alfaia
alfaiate
apoio
baioneta
boia
croio
ensaia
ensaio
escaiola
escaiolar
faia ('árbore')
faiado
ianqui
iate
lemen ('país')
iemení
ien ('moeda xa-
ponesa')
iodo
ioga
iogur
iogureira
ioió
laiar
laio
maio ('mes')
maionesa
maior
maioría
maiúscula
minisaia

Actividades

Uso de «x», «ll» e «i»

1. Resolve o encrucillado cos nomes dos elementos debuxados. Todos levan «x», «ll» ou «i».

2. Substitúe as consoantes destacadas por «x», «ll» ou «i» e forma outras palabras.

t ema	→	.....
ab r azar	→	.....
aseo	→	.....
inf e ctar	→	.....
bo t a	→	.....
ba r ata	→	.....
te s a	→	.....
ba t e	→	.....

— Completa estas oracións coas palabras con «x», «ll» ou «i» anteriores.

- Ela lanzouse ao mar desde o ....., nadou ata a ..... e logo volveu.
- Noto, polo tacto na ..... dos dedos, que esa ..... é nova.
- Non te podes ..... dese xeito: ese é un problema ..... que a ti non che afecta.
- Non sei por que me teñen que ..... unha vacina porque me caese unha ..... no pé.

3. Le as seguintes palabras e descubre a letra que corresponde a cada círculo de cor.

● →	● →	● → ....
ma●onesa	estropa●o	
pio●o	Ba●ona	
o●eiras	●ugular	
bo●a	●acer	
tra●ectoria	miga●as	
●a●uar	garga●ada	
No●a	o●al	

— Escribe algunhas oracións combinando as palabras anteriores. Repara no uso de «x», «ll» e «i».

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

4. Completa as oracións con palabras derivadas de *brillo*, *raia*, *proxecto* e *maior*.

- O líquido ..... que me recomendaches é boísimo: o meu parqué loce como nunca.
- O presidente espera obter o apoio ..... do Parlamento.
- Por sorte, o ..... disparado polo tanque non feriu a ninguén.
- Manuel contribuíu con ..... á vitoria do seu equipo: marcou tres goles.
- Algún canalla dedicouse a ..... o meu coche cunhas chaves pola noite.
- Meu avó xogaba ..... de dianteiro, aínda que tamén foi porteiro.
- Ese escritor naceu no concello de Lobios, ... con Portugal.
- Os sindicatos están en desacordo co ..... de lei que prepara o goberno.

— Clasifica as palabras que escribiches pola súa familia léxica e engade outras novas a cada unha.

Familia léxica de «brillo»	Familia léxica de «raia»	Familia léxica de «proxecto»	Familia léxica de «maior»
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Actividades

5. Completa as oracións coa palabra conveniente de cada par. Despois leas en voz alta coidando a pronunciación.

faio - fallo

- Levade esas caixas vellas ao ....., que aquí estorban.
- Por cada ..... no exame, a profesora restounos medio punto.

oio - ollo

- O oculista dixo que me aumentou lixeiramente a miopía no ..... dereito.
- Fala máis alto, que non ..... ben con este ruído.

vaia - valla

- Estamos a buscar un coche que ....., como moito, sete mil euros.
- Cando ..... a Roma, visitarei o Vaticano.

faia - falla

- Neste monte vese moita ..... e tamén moito carballo.
- Tiven algúns problemas en Londres pola miña ..... de costume de falar en inglés.

maio - mallo

- Antes mallábase manualmente o cereal co ..... para separar o gran da palla.
- Estaremos de viaxe ata que remate o mes de .....

6. Completa estas oracións poñendo «x», «ll» ou «i» onde proceda.

- O noso .....ate quedou abo.....ando co motor avariado, ata que nos remolcaron ata a pra.....a.
- Mañá pro.....ectarán unha película .....emení no castelo de Soutoma.....or.
- Hoxe estou de anto.....o: de primeiro quero lente.....as; de segundo, coe.....o; e de sobremesa, ...ogur.
- Quedei abra.....ado ao verme no espe.....o con aquel disface de pa.....aso.
- Durante o roubo, o meu .....enro foi ferido cunha nava.....a preto da .....ugular.
- Polo seu aniversario, os cón.....u.....es compraron agasa.....os nesa xo.....aría.
- No poema dese autor urugua.....o sub.....ace o tema do imperialismo .....anqui.
- A ma.....oría da xente da vila sabe que este ata.....o é o tra.....ecto máis curto ata a fonte.
- A profesora de .....oga recomendoume un día de .....a.....ún para eliminar as miñas o.....eiras.
- No pasado mes de ma.....o, un incendio provocado por un ra.....o destruíu aquel bosque de fa.....as.